

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Haplové a soudců JUDr. Faisala Husseinioho, Ph.D. a JUDr. Jany Kubenové v právní věci žalobce: **Elektrizace železnic Praha a.s.**, se sídlem nám. Hrdinů 4a, Praha 4, zastoupený JUDr. Tomášem Kalabusem, advokátem se sídlem Pražákova 69, Brno, proti žalovanému **Státní úřad inspekce práce**, se sídlem Kolářská 13, Opava, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 4. 2014, č. j. 1551/1.30/14/14.3,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a shrnutí obsahu rozhodnutí správních orgánů

[1] Oblastní inspektorát práce pro Jihomoravský kraj a Zlínský kraj (dále jen „Inspektorát“) rozhodnutím ze dne 28. 3. 2014, sp. zn. SD 270/13, č. j. 9080/9.30/13/14.3-RZ, rozhodl, že žalobce se jakožto zaměstnavatel při svém podnikání dopustil správních deliktů: 1. na úseku bezpečnosti práce dle § 30 odst. 1 písm. f) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce (dále jen „zákon o inspekci práce“), kterého se dopustil tím, že nedodržel povinnosti při zajišťování bezpečnosti práce, když a) dne 25. 1. 2013 používal na stavbě „*Rekonstrukce železničního uzlu Břeclav, 2. stavba*“ vlakový šestnápravový šterkopískový vůz s označením

8454 4822504-3, který byl zařazen jako třetí od konce pracovní vlakové soupravy „tzv. *pojízdné betonárky*“ na 84 km a 191 m koleje č. 208a a 420 (u úsekového děliče č. 38) ve směru jízdy od osobního nádraží ČD Břeclav, tj. lokomotivou směrem na Brno, v rozporu s bodem 2.2. Princip činnosti štěrkopískového vozu v části 2. Obsluha bezpečnostních pokynů výrobce „*Štěrkopískový vůz, Výrobní dokumentace V – 14 – 0.0.0.*“ („*Zařízení nelze používat při venkovní teplotě nižší než -2°C!!*“). V rámci kontroly bylo zjištěno, že během dne 25. 1. 2013 byla maximální teplota naměřena -3,4 °C. Žalobce tak nevytvořil bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům, čímž nesplnil svou povinnost stanovenou § 102 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále jen „zákoník práce“); b) dne 25. 1. 2013 na stavbě „*Rekonstrukce železničního uzlu Břeclav, 2. stavba*“, při betonáži základů č. 82 a 96, neorganizoval bezpečnost a ochranu zdraví při práci takovým způsobem, aby vytvořil bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky, když nepřijal vhodná opatření k předcházení rizikům, a to konkrétně tím, že jednal v rozporu s pokyny výrobce uvedenými v návodu k obsluze a údržbě „*Štěrkopískový vůz, Výrobní dokumentace V – 14 – 0.0.0.*“ v bodě 2.3. Obsluha („*Při chodu štěrkopískového vozu je zakázáno vystupovat na konstrukci zařízení*“), a tedy v rozporu s předpisem k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve smyslu § 349 zákoníku práce, čímž porušil § 103 odst. 1 písm. a) zákoníku práce. 2. Správní delikt na úseku pracovní doby dle § 28 odst. 1 písm. k) zákona o inspekci práce. Za uvedené správní delikty uložil Inspektorát žalobci na základě § 30 odst. 2 písm. d) zákona o inspekci práce pokutu ve výši 1 010 000 Kč a dále povinnost nahradit náklady správního řízení ve výši 1 000 Kč.

[2] Proti rozhodnutí Inspektorátu podal žalobce odvolání, které žalovaný rozhodnutím ze dne 25. 4. 2014, č. j. 1551/1.30/14/14.3, zamítl a rozhodnutí Inspektorátu v celém rozsahu potvrdil.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

[3] Žalobce v podané žalobě navrhl zrušení rozhodnutí žalovaného i Inspektorátu, a to s tím, že správní orgány nezjistily všechny rozhodné okolnosti svědčící v jeho prospěch a nesprávně vyložily obsah předpisu k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve smyslu § 349 zákoníku práce, a přesto žalobci uložily sankci mj. za správní delikt dle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce. Ten však žalobce dle svého názoru nespáchal.

[4] Žalobce uvedl, že od počátku správního řízení zdůrazňoval, že pokyn výrobce uvedený v dokumentu „*Štěrkopískový vůz, Výrobní dokumentace V – 14 – 0.0.0.*“ (dále jen „výrobní dokumentace“), tj. pokyn „*zařízení nelze používat při venkovní teplotě nižší než -2°C*“ není bezpečnostním pokynem, ale pouze pokynem technologickým, kdy výrobce upozorňuje, že zařízení nemusí při teplotách nižších než -2 °C pracovat správně. Jde přitom zejména o správnost technologie výroby betonu, tedy o správně mísení jednotlivých složek betonu tak, aby došlo k jejich optimálnímu spojení, které je ovlivněno venkovní teplotou. Z předmětného pokynu nelze dovodit, že by při použití zařízení při teplotách nižších než -2 °C mohly být ohroženy bezpečnost a zdraví obsluhy. Z daného textu je zjevné, že „*zařízení nelze používat*“, nikoli že „*zařízení nelze obsluhovat při teplotě...*“. Odmitá argumentaci žalovaného, že při nižších teplotách nemusí zařízení správně fungovat, což může vést k nestandardnímu či

rizikovému chování jeho obsluhy, a tedy i ohrožení bezpečnosti a zdraví obsluhy. Pro dokreslení nesprávnosti výkladu žalovaného žalobce uvedl příklad s používáním domácího spotřebiče v rozporu s pokyny výrobce, při kterém by utrpěl úraz spotřebitel, který se snaží tento spotřebič opravit (nebo by utrpěl úraz dokonce při cestě pro potřebné nářadí).

[5] Žalobce je též názoru, že není dán jeden ze znaků objektivní stránky správního deliktu, a to příčinná souvislost mezi jednáním žalobce (tj. použitím zařízení při teplotách nižších než -2 °C) a následkem, tj. snížením míry bezpečnosti zaměstnanců. Následkem použití zařízení v rozporu s výrobní dokumentací je pouze zatvrdnutí směsi v zásobnících vozu, nikoli snížení míry bezpečnosti zaměstnanců. Jednání žalobce nadto nebylo společensky škodlivé, tudíž chybí materiální stránka správního deliktu. Proto nemůže žalobce nést odpovědnost za porušení § 102 odst. 1 zákoníku práce.

[6] Dále žalobce uvedl, že v průběhu celého správního řízení upozorňoval na to, že pokyn výrobce uvedený ve výrobní dokumentaci, tj. „*při chodu štěrkopiskového vozu je zakázáno vystupovat na konstrukci zařízení*“, se vztahuje pouze k nosné konstrukci (tedy k části zařízení, která je jako nosná konstrukce označena ve výrobní dokumentaci), nikoli ke konstrukci zařízení jako celku. „*Konstrukce zařízení*“ a „*zábradlí (přístupové plošiny) – žebříky*“ není totéž, resp. že zábradlí a žebříky nelze zahrnout pod pojem konstrukce zařízení. K tomu žalobce odkázal na část výrobní dokumentace, která hovoří o tom, že „*přístupové plošiny a žebříky ocelové konstrukce slouží ke kontrole a ovládání jednotlivých částí vozu*“. Pojmově lze přitom ovládat pouze stroj, který je v chodu. Z toho nelze dovodit nic jiného než to, že z přístupových plošin a žebříků lze ovládat a kontrolovat zařízení i v chodu. Pokud se tak ve výrobní dokumentaci hovoří o zákazu vystupovat na konstrukci zařízení při chodu štěrkopiskového vozu, nemůže se tento zákaz vztahovat i na přístupové plošiny a žebříky. Pak by totiž popis zábradlí – žebříků, jak byl uveden výše, postrádal smysl.

[7] V souvislosti s výše uvedeným žalobce namítl, že žalovaný a Inspektorát chybně vyložili obsah výrobní dokumentace a k tomu uvedl analýzu čl. 2. („*Obsluha*“) výrobní dokumentace, která stanoví v bodě 2.1.1. z čeho sestává nosná konstrukce a v bodě 2.1.6. z čeho „*zábradlí- žebříky*“ („*přístupové a ochranné zařízení štěrkopiskového vozu*“). Pokud je v bodě 2.3. („*obsluha při chodu štěrkopiskového vozu*“) zakázáno „*vystupovat na konstrukci zařízení*“, je tím odkázáno na konstrukci dle bodu 2.1.1., nikoli na žebříky a zábradlí dle bodu 2.1.6. Dle bodu 2.5. („*činnost obsluhy*“) má totiž být obsluhou kontrolováno vyprazdňování jednotlivých sekcí, a to dle žalobce právě ze žebříku se zábradlím. Žalobci není jasné, jak jinak by tento pokyn k obsluze vozu mohl být splněn než vystoupením na žebříky zařízení za jeho chodu. Stejně závěry pak mají plynout z další části výrobní dokumentace „*základní pokyn pro obsluhu*“ – technická zpráva, čl. 5., technický popis, bod 5.2. „*nosná konstrukce*“, bod 5.7. „*žebříky a zábradlí*“. V důsledku toho se žalobce domnívá, že nejednal v rozporu s výrobní dokumentací, tedy v rozporu s předpisem dle § 349 zákoníku práce a nebyl tak dán obligatorní znak správního deliktu, tedy protiprávnost.

[8] Žalobce dodal, že ve správním řízení navrhl jako důkaz pro podporu svých tvrzení mj. ustanovení soudního znalce, který by provedl odborné zjištění, zda části štěrkopiskového vozu „*nosná konstrukce*“ a „*žebříky a zábradlí*“ jsou totožné. Inspektorát však v protokolu ze dne 17. 7. 2013, č. j. 9080/9.30/13/14.3-Prot.1, konstatoval, že navrhovaný důkaz znaleckým posudkem považuje za nadbytečný. Žalobce se tak domnívá, že jeho tvrzení o tom, že zákaz

vystupovat na konstrukci zařízení při jeho chodu se vztahuje pouze na nosnou konstrukci, nebylo řádně vyvráceno ani odůvodněno. Z toho hlediska je nedostatečné tvrzení Inspektorátu, převzaté žalovaným, že „z výrobní dokumentace jednoznačně vyplývá, že při chodu zařízení bylo zakázáno vystupovat na konstrukci vozu jako celek, nejen na konstrukci nosnou“. Tato skutečnost pak nebyla ve správním řízení nijak prokazována ani odůvodněna. Tato skutečnost je však zásadní, protože kdyby platil názor žalobce, nebyl by pokyn k vylezení po žebříku vozu za jeho chodu protiprávní. V této souvislosti žalobce navrhl, aby soud v souladu s § 77 s. ř. s. doplnil dokazování ve věci ustanovením znalce, který by se vyjádřil k shodnosti části „nosná konstrukce“ a „žebříky a zábradlí“ šterkopiskového vozu.

[9] Žalobce též poukázal na bod 2.3. výrobní dokumentace, která stanoví činnosti, které jsou zakázány při chodu zařízení; tam uvedené činnosti jsou skutečně vysoce rizikové. Výjimku tvoří tam uvedený zákaz vystupovat na konstrukci zařízení, který se opět nemůže vztahovat na žebříky, nýbrž na nosnou konstrukci (např. pro případ, že by obsluha při chodu zařízení nepoužívala žebříky, ale např. si zkracovala cestu přes nosnou konstrukci).

[10] Se závěrem správních orgánů, že zákaz vystupovat na konstrukci zařízení při chodu šterkopiskového vozu výrobce evidentně stanovil na základě předpokladu, že daný typ šterkopiskového vozu bude používán i v místech bez výluky, tedy pod tzv. „živými“ trolejemi, žalobce taktéž nesouhlasí, neboť pokud by výrobce šterkopiskového vozu skutečně předpokládal, že se zařízení bude používat i v místech bez výluky, a z tohoto důvodu uvedl ve výrobní dokumentaci zákaz vystupovat na konstrukci zařízení za jeho chodu, pak by logické a evidentní bylo, pokud by výrobce zakázal vystupovat na konstrukci zařízení vůbec, nikoli jen za jeho chodu. Pak by ovšem zcela pozbyly smyslu přístupové a ovládací části šterkopiskového vozu – žebříky a zábradlí. Pokud by šterkopiskový vůz stál pod „živými“ trolejemi, a zaměstnanci žalobce by zařízení vypnuli (tedy nebylo by v chodu – nedošlo by k porušení zákazu uvedeného ve výrobní dokumentaci) a až poté vystoupali na konstrukci zařízení (tedy v souladu s výrobní dokumentací), riziko zasažení elektrickým proudem by bylo zcela totožné.

[11] Závěrem žalobce uvedl, že správní delikt dle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce nespáchal. Pokud by však i přesto soud dospěl k závěru, že i tento správní delikt dle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce spáchán byl, navrhuje žalobce, aby soud zvážil, zda sankce udělená nad polovinou sazby dle § 30 odst. 2 písm. d) zákona o inspekci práce je přiměřená, či nikoli, a zda by nebylo na místě ji v souladu s § 78 odst. 2 s. ř. s. snížit z důvodu její zjevné nepřiměřenosti. Inspektorát a následně i žalovaný hodnotili správní delikt dle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce jako velmi závažný, nedostatečně však přihlédli k intenzitě skutkových okolností, s jakou došlo k porušení právem chráněných hodnot a zájmů v tomto případě, když tato intenzita je hlavním kritériem při určování přiměřené výše pokuty, primárním kritériem tedy není skutková podstata deliktu.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

[12] Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že ve správním řízení bylo zjištěno, že žalobce dne 25. 1. 2013 nesplnil ve smyslu výše uvedených rozhodnutí správních orgánů své povinnosti zaměstnavatele, čímž došlo k těžkému pracovnímu úrazu zaměstnance F. H.

Z ohledání místa úrazu Policií ČR, Krajským ředitelstvím policie Jihomoravského kraje bylo zjištěno, že zásobníky štěrkopískového vozu byly naplněny štěrkopískem, kdy se v jednom ze zásobníků nacházela kovová kulatina o průměru 2 cm, které byla vtlačena do štěrkopísku a využívána k tomu, aby se zamrzlý štěrkopísek ze zásobníku sypal (v důsledku používání vozu při nízkých teplotách materiál zamrzal). Tento postup však byl dle žalovaného jednoznačně v rozporu s výrobní dokumentací, přičemž poukázal na související § 3 odst. 1 písm. a) nařízení č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a náradí (dále jen „nařízení č. 378/2001 Sb.“).

[13] O závěrech žalovaného svědčí také trestní příkaz Okresního soudu v Břeclavi ze dne 11. 11. 2013, č. j. 21 T 215/2013-369, z něhož vyplývá, že dne 25. 1. 2013 byl štěrkopískový vůz používán při teplotě nižší než -2 °C, a že na pokyn zaměstnance žalobce, který byl v rozhodné době stavbyvedoucím, vystoupili dva zaměstnanci žalobce na konstrukci štěrkopískového vozu. Žalobce tak dle žalovaného nerespektoval pokyny uvedené ve výrobní dokumentaci, tudíž neorganizoval dostatečným způsobem bezpečnost a ochranu zdraví při práci a nedodržel tak povinnosti při zajišťování bezpečnosti práce dané § 101 až 103 zákoníku práce a snížil tak úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci svých zaměstnanců pod právními předpisy garantovanou mez.

[14] Pokud žalobce namítá, že neexistuje příčinná souvislost mezi jeho jednáním a následkem v podobě snížení míry bezpečnosti zaměstnanců, uvádí k tomu žalovaný, že samotná skutečnost, že zařízení bylo používáno v rozporu s výrobní dokumentací, je porušením bezpečného provozu a tedy i § 102 odst. 1 zákoníku práce. Odpovědnost právnické osoby za daný správní delikt je objektivní a jejím obligatorním znakem není zavinění. K odpovědnosti tak postačí pouhé porušení či nesplnění povinnosti stanovené zákonem nebo na jeho základě.

[15] K argumentaci žalobce o rozdílu mezi používáním a obsluhováním zařízení žalovaný uvádí, že v rozhodný den bylo zařízení jak používáno, tak obsluhováno.

[16] K námitce, že žalovaný chybně vyložil pokyn, že „*při chodu štěrkopískového vozu je zakázáno vystupovat na konstrukci zařízení*“, žalovaný uvádí, že je logické se domnívat, že výrobce tuto podmínku stanovil na základě předpokladu, že se bude štěrkopískový vůz používat i v místech bez výluky, tj. pod „živými“ trolejemi. Nadto je třeba zmínit bod 2.2. výrobní dokumentace, dle něhož štěrkopískový vůz pracuje v automatickém režimu, z čehož je možné vyvozovat, že není třeba, aby obsluha vystupovala na konstrukci zařízení. Je také zřejmé, že výrobce rozlišuje mezi konstrukcí vozu a nosnou konstrukcí, přičemž jazykovým výkladem lze dovodit, že zapověděl vystupovat za chodu na konstrukci jako celek.

IV. Replika žalobce k vyjádření k žalobě

[17] Žalobce v replice uvedl, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí zabýval toliko objektivní odpovědností žalobce, nikoli tím, zda skutečně byla naplněna skutková podstata (tj. zda byly dány znaky objektivní stránky skutkové podstaty) tvrzeného správního deliktu. Objektivní odpovědnost právnické osoby za správní delikt neznamená, že není nutné prokazovat splnění zákonných znaků skutkové podstaty správního deliktu (zde žalobce

odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2007, č. j. 4 As 28/2006-65). Daný správní delikt nemohl být spáchán pouhým postupem žalobce v rozporu s výrobní dokumentací, jak tvrdí žalovaný, ale především jeho jednáním, následkem a příčinnou souvislostí mezi jednáním a následkem, případně protiprávností jednání. Jednotlivé znaky skutkové podstaty tvrzeného správního deliktu žalovaný dle mínění žalobce nehodnotil dostatečně, popř. je hodnotil nesprávně.

[18] Konkrétně pak žalobce zopakoval, že použitím štěrkopiskového vozu při teplotě nižší než -2 °C a tvrzeným následkem, tj. snížením míry bezpečnosti zaměstnanců, jak se domnívá žalovaný, není dána příčinná souvislost. Následkem takového použití zařízení je jen zatvrdnutí štěrkopiskové směsi, a ne snížení bezpečnosti zaměstnanců. Navíc tu není dána materiální stránka správního deliktu, tedy jeho společenská škodlivost. Obdobné se týká již zmiňovaného pokynu zaměstnancům k výstupu na žebříky při chodu zařízení, který nebyl protiprávní.

IV. Posouzení věci soudem

[19] Zdejší soud, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i předcházející rozhodnutí správního orgánu prvního stupně včetně řízení předcházejících jejich vydání, a shledal, že **žaloba není důvodná**.

[20] Mezi stranami je v dané věci sporné, zda se žalobce dopustil správního deliktu na úseku bezpečnosti práce dle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce, kterého se právnická osoba dopustí, pokud „nedodrží povinnosti při zajišťování bezpečnosti práce stanovené v § 101 až 103 zákoníku práce“. Konkrétně měl žalobce porušit a) § 102 odst. 1 zákoníku práce, dle kterého „[z]aměstnavatel je povinen vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodné organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům“ a také b) § 103 odst. 1 písm. a) zákoníku práce, dle kterého je zaměstnavatel povinen „nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti“. Přitom podle § 102 odst. 2 zákoníku práce se prevencí rizik „rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik“. Podle navazujícího § 349 zákoníku práce jsou pak právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci „předpisy na ochranu života a zdraví, předpisy hygienické a protiepidemické, technické předpisy, technické dokumenty a technické normy, stavební předpisy, dopravní předpisy, předpisy o požární ochraně a předpisy o zacházení s hořlavinami, výbušninami, zbraněmi, radioaktivními látkami, chemickými látkami a chemickými přípravky a jinými látkami škodlivými zdraví, pokud upravují otázky týkající se ochrany života a zdraví“.

[21] Z hlediska skutkového stavu je naopak mezi stranami nesporné, že k vytýkanému jednání došlo dne 25. 1. 2013, kdy při činnosti shora specifikovaného štěrkopiskového vozu došlo k velmi vážnému pracovnímu úrazu zaměstnance pana F. H. (zásah elektrickým

proudem a následný pád z vozu), který se na pokyn vedoucího zaměstnance žalobce pokoušel za chodu štěrkopískového vozu uvolnit zmrzlý štěrkopísek tím, že jej chtěl pomocí výše zmíněné železné tyče „prošťouchnout“ tak, aby se ze zásobníku štěrkopískového vozu sypal; pan H. tak činil tím způsobem, že vylezl na žebřík umístěný na štěrkopískovém vozu a snažil se z horní části předmětného zásobníku materiál uvolnit. To se přitom dělo za venkovní teploty nižší než -2 °C (maximálně -3,4 °C).

[22] V popsaném kontextu bylo klíčovou otázkou, kterou žalobce v řízení před soudem nastolil, to, zda tím, že štěrkopískový vůz byl užíván za dané teploty a tím, že pan H. z žebříku (z vrchní části zásobníku), na pokyn vedoucího zaměstnance žalobce, uvolňoval daný sypký materiál, došlo k naplnění skutkové podstaty specifikovaného správního deliktu.

[23] K věci soud uvádí, že ve výrobní dokumentaci je v části „2.2. *Princip činnosti štěrkopískového vozu*“ uvedeno, že „[z]ařízení *nelze používat při venkovní teplotě nižší než -2 °C*“. Žalobce se již ve správním řízení snažil podat takovou interpretaci tohoto ustanovení výrobní dokumentace, dle níž se jedná pouze o „*technologický pokyn*“, nikoli snad pokyn týkající se ochrany bezpečnosti a zdraví při práci; již ve správním řízení přitom poukazoval na to, že dané ustanovení není uvedeno v části výrobní dokumentace nazvané „7. *Bezpečnostní předpisy*“. S takovou argumentací však soud nemůže souhlasit.

[24] Z citovaného § 349 zákoníku práce vyplývá vymezení toho, jaké předpisy je zaměstnavatel při zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci povinen respektovat. Příslušná výrobní dokumentace se tak stává závaznou v návaznosti na § 3 odst. 1 písm. a) nařízení č. 378/2001 Sb., dle kterého „[m]inimálními požadavky na bezpečný provoz a používání zařízení v závislosti na příslušném riziku vytvářeném daným zařízením jsou [...] používání zařízení k účelům a za podmínek, pro které je určeno, v souladu s provozní dokumentací; zaměstnavatel může stanovit další požadavky na bezpečnost místním provozním bezpečnostním předpisem, a to minimálně v rozsahu daném normovou hodnotou“. Z tohoto pohledu se žalobcem konstruovaný rozdíl mezi „*technologickými pokyny*“ a pokyny „*bezpečnostními*“ zcela stírá. Je totiž zjevné, že zařízení (štěrkopískový vůz) nebylo používáno v souladu s výrobní dokumentací (slovy nařízení č. 378/2001 Sb. v souladu s provozní dokumentací). Již tím tedy byly porušeny minimální požadavky na bezpečný provoz a používání zařízení a tedy i předpisy na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. V tomto kontextu nemůže uspět ani argument žalobce stojící na tom, že je ve smyslu výrobní dokumentace dán rozdíl mezi užíváním a obsluhou zařízení; jak totiž poukazuje žalovaný, štěrkopískový vůz byl dne 25. 1. 2013 obsluhován i používán a pojem používání pak zahrnuje i obsluhu vozu.

[25] Ačkoli výše uvedenou úvahu správní orgány výslovně neuvedly (přestože rovněž popsaly důvody, pro které je celou výrobní dokumentaci třeba považovat za předpis dle § 349 zákoníku práce), považuje soud za příléhavou jejich argumentaci (již svůj shora uvedený závěr podporuje), že porušením zákazu používat zařízení za venkovních teplot nižších než -2 °C dochází ve smyslu výše popsaného ke snížení bezpečnosti práce pro dotčené zaměstnance. Ani žalobce totiž nepopírá, že za daných teplot dne 25. 1. 2013 docházelo k zamrzání štěrkopísku v zásobnících, takže se tento sypký materiál ze zásobníků neuvolňoval, což vedlo k nutnosti jeho svrchního „*prošťuchování*“ železnými tyčemi. V souvislosti s tím, že by dle části výrobní dokumentace „2.2. *Princip činnosti*

šterkopískového vozu“ měl vůz pracovat „v automatické režimu“, přičemž ze souvisejících „základních pokynů pro obsluhu, technické zprávy“, a to z čl. 3., vyplývá, že otevírání a zavírání zásobníků je prováděno hydraulickými válci, přičemž „ovládání chodu uzávěrů násypky a dopravníků je prováděno z řídicího centra pojízdné betonárny PB 18, s kterou šterkopískový vůz tvoří nedílný celek“ (podobně je ohledně ovládání vozu a zejména uzávěrů zásobníků odkazováno např. v bodu 2.1.5. výrobní dokumentace a bodu 4.3. či čl. 5.6. technické zprávy), je třeba praxi „prošřuchování“ materiálu železnými tyčemi, a to za chodu zařízení, považovat za natolik nestandardní postup, že sám o sobě vzbuzuje pochyby o své bezpečnosti. Ačkoli, jak soud předznamenává, nesouvisí daná skutečnost přímo se skutkovou podstatou, jejíž naplnění je žalobci vytýkáno, neboť se nejedná o následek daného správního deliktu, ale spíše o jeho účinek, je vhodné zmínit, že právě tato nestandardní praxe stála v pozadí zcela fatálního pracovního úrazu pana H. a byl-li by šterkopískový vůz ovládán standardně a pracoval-li by automaticky, bez zamrzání šterkopísku, ke zranění pana H. by nedošlo, a to i kdyby troleje byly pod napětím (k tomu také níže).

[26] Ze všech uvedených argumentů tak plyne, že i nedodržení požadovaného „technologického“ postupu představovalo porušení bezpečnostních předpisů či že s bezpečností práce přinejmenším velmi úzce souvisí (jedná se o postup jsoící v rozporu se zákonnou povinností prevence rizik – viz § 102 odst. 1 a 2 ve spojení s § 349 zákoníku práce). Následek správního deliktu je tu tak, navzdory názoru žalobce, zcela zjevně dán, přičemž je třeba vzít v potaz, že správní delikt dle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce je deliktem ohrožovacím, u něhož k jeho dokonání postačí pouhé ohrožení objektu bez nutnosti jeho poruchy, zde tedy pouhé ohrožení bezpečnosti (práce) zaměstnance, přičemž v daném případě zákonodárce předmětný delikt konstruoval tak, že ohrožením bezpečnosti (práce) zaměstnance je samotný postup v rozporu s předpisy dle § 349 zákoníku práce, jak bylo blíže rozvedeno výše, přičemž žalobcem konstruovaný rozdíl mezi technologickými a bezpečnostními pokyny je z tohoto hlediska zcela umělý; nelze tak tvrdit, že následkem jednání v rozporu s právními předpisy (v popsáném smyslu) je pouze zatvrdnutí materiálu a nikoli ohrožení bezpečnosti zaměstnanců. Příčinná souvislost mezi jednáním žalobce (používání zařízení za nepovolených podmínek) a následkem (ohrožení objektu správního deliktu, jímž je bezpečnost práce zaměstnanců) je tu pak zcela zřejmá; lze pak také konstatovat, že v daném případě k věci přistoupil i tzv. účinek spočívající v poškození zdraví zaměstnance, ačkoli ten sám o sobě není stanoven jako znak objektivní stránky skutkové podstaty předmětného správního deliktu.

[27] K argumentaci žalovaného pak lze také doplnit, že neobstojí argument o absenci materiální stránky správního deliktu, neboť jednáním žalobce zjevně došlo ke snížení bezpečnosti (práce) zaměstnanců, tedy dané jednání bylo společensky nebezpečné. O tom, že tomu tak bylo, koneckonců do jisté míry svědčí i zmíněný těžký úraz pana H.

[28] Soud nesouhlasí ani s námitkami žalobce týkajícími se toho, že pokyn výrobce uvedený ve výrobní dokumentaci, tj. „při chodu šterkopískového vozu je zakázáno vystupovat na konstrukci zařízení“, se vztahuje pouze k nosné konstrukci (tedy k části zařízení, která je jako nosná konstrukce označena ve výrobní dokumentaci), nikoli ke konstrukci zařízení jako celku, jak dovozoval žalovaný.

[29] Z výrobní dokumentace (čl. „2. *Obsluha*“), části „2.1. *Všeobecný popis*“ lze seznat, že šterkopískový vůz byl členěn na části „*nosná konstrukce*“, „*násypky*“, „*dopravníky*“, „*hydraulika*“, „*elektro*“, „*zábradlí – žebříky*“, „*vůz Px – úpravy*“. K jednotlivým částem je uvedena jejich bližší specifikace. U části „*zábradlí – žebříky*“ je pak uvedeno, že tyto jsou vyrobeny z ocelových profilů a slouží jako přístupové a ochranné zařízení šterkopískového vozu“.

[30] Výklad podaný žalobcem přitom považuje soud za zavádějící a ve své podstatě chybně a izolovaně fixovaný na skutečnost, že ve výrobní dokumentaci je (pouze) jedna z částí konstrukce šterkopískového vozu výslovně označena jako „*nosná konstrukce*“. Pojem konstrukce je však dle názoru soudu třeba vztáhnout obecně na celek šterkopískového vozu (tedy i jiné jeho části, než je „*nosná konstrukce*“, včetně části „*zábradlí – žebříky*“). I kdyby bylo postupováno ve smyslu argumentace žalobce, lze si povšimnout, že výrobní dokumentace v bodě 2.1.7. uvádí, že „[p]odlaha vozu je v místech upevnění nosné konstrukce a konstrukce dopravníků patřičně zesílena“. Výrobní dokumentace tímto naznačuje, že i dopravníky mají svoji „konstrukci“ a tento pojem používá v obecně chápáném smyslu, nikoli jako úzce vymezenou „nosnou konstrukci“. Ostatně pokud by záměrem výrobní dokumentace skutečně bylo, aby za chodu zařízení bylo zakázáno vystupovat pouze na „nosnou konstrukci“, nehovořila by v bodě 2.3. o tom, že „[p]ři chodu šterkopískového vozu je zakázáno [...] Vystupovat na konstrukci“, ale jasně by uvedla, že je zakázáno vystupovat na nosnou konstrukci či na zařízení jako celek s dodatkem, že tento zákaz se netýká zábradlí a žebříků.

[31] Ačkoli krajský soud souhlasí s žalobcem, že technická zpráva, jakožto součást výrobní dokumentace, uvádí, že „*přístupové plošiny a žebříky ocelové konstrukce slouží ke kontrole a ovládání jednotlivých částí vozu*“, nelze tuto větu vykládat bez souvislostí. Zde soud opětovně odkazuje na argumentaci naznačenou již v bodě 25 tohoto rozsudku. Soud tak opakuje, že dle části výrobní dokumentace „2.2. *Princip činnosti šterkopískového vozu*“ měl vůz pracovat „*v automatickém režimu*“, přičemž z dalších částí výrobní dokumentace (včetně technické zprávy) plyne, že při chodu se měl šterkopískový vůz ovládat z řídicího centra pojízdné betonárny PB 18, se kterou šterkopískový vůz tvoří nedílný celek. Za chodu zařízení tak neměli zaměstnanci na konstrukci vozu jako celek vystupovat, ovládání vozu mělo být za chodu řešeno z centra pojízdné betonárny PB 18 a stejně tak za chodu neměla být kontrola prováděna z konstrukce (ani ze „*zábradlí – žebříků*“) ale například z boku šterkopískového vozu, odkud by bylo také možné sledovat, zda se směs ze zásobníků sype (ze správného spisu přitom plyne, že pokyn k vylezení na žebřík byl panu H. vydán vedoucím pracovníkem žalobce, který byl s to ze svého stanoviště – nikoli na konstrukci vozu – sledovat, zda se daný materiál sype a zařízení funguje správně). V tomto kontextu „*zábradlí – žebříky*“ slouží ke kontrole a ovládání částí vozu pouze když tento není v chodu [není nepředstavitelné, byť žalobce prezentuje jiný názor, že některé části vozu jsou ovladatelné, i když šterkopískový vůz není v chodu, tedy není využíván k „*přepravě a dávkování dvou frakcí kameniva pro pojízdnou betonárnu*“ (viz část 2.1. výrobní dokumentace), ale například při údržbě apod.]. Z výrobní dokumentace se také nutně nepodává, jak naopak tvrdí žalobce, že by kontrola funkce zařízení a vyprazdňování jednotlivých sekcí musela být prováděna za chodu z žebříků, neboť tyto činnosti bylo možno uskutečňovat i např. i „ze země“, odkud obsluha mohla sledovat i to, zda se sypký materiál uvolňuje (srov. již výše v tomto odstavci).

[32] Nevhodnost vystupování na konstrukci štěrkopískového vozu jako celku za chodu je ostatně do určité míry opět ilustrována úrazem pana H. V rámci komplexního obrazu celého skutkového děje dne 25. 1. 2013 je možné připomenout, že kdyby bylo se zařízením pracováno za „povolených“ povětrnostních podmínek, nedocházelo by k zamrznutí štěrkopísku a ani k vystupování na konstrukci štěrkopískového vozu za účelem „prošťuchování“ štěrkopísku (a v konečném důsledku by nedošlo ani k úrazu pana H.). Zdejší soud tak má za to, že není případná argumentace, že chyběla protiprávnost jednání žalobce, neboť vystupovat za chodu na žebříky štěrkopískového vozu nebylo zakázáno – jak soud uvedl výše, zákaz výstupu se za chodu týkal konstrukce štěrkopískového vozu jako celku.

[33] Krajský soud tak nesouhlasí ani s tvrzením žalobce, že žalovaný (resp. správní orgány) nedostatečně zjistil skutkový stav věci tím, že odmítl jeho návrh na provedení důkazu „odborným zjištěním“ soudního znalce, který by měl odpovědět na otázku, zda část štěrkopískového vozu „*nosná konstrukce*“ a část „*zábradlí – žebříky*“ jsou shodné.

[34] Dle § 56 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“) platí, že „*[z]ávisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, které úřední osoby nemají, a jestliže odborné posouzení skutečností nelze opatřit od jiného správního orgánu, správní orgán usnesením ustanoví znalce*“. Zde se krajský soud domnívá, že ustanovení znalce nebylo třeba, neboť k určení, zda jsou zmíněné části štěrkopískového vozu totožné, nebylo třeba „*odborných znalostí, které úřední osoby nemají*“. V tomto ohledu lze přiměřeně odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2010, č. j. 1 Afs 71/2009-113, publikovaný pod č. 2313/2011 Sb. NSS, dle něhož se znalci ve správním nebo soudním řízení přibírají k tomu, aby jednak pozorovali skutečnosti, jejichž poznání předpokládá zvláštní odborné znalosti, jednak z takovýchto pozorování vyvozovali znalecké úsudky (posudky). Znalci se však nepřibírají, aby sdělovali úřadu nebo soudu své názory a úsudky o otázkách rázu právního nebo o otázkách, k jejichž správnému porozumění a řešení není zapotřebí odborných vědomostí nebo znalostí, nýbrž stačí, s ohledem na povahu okolností případu, běžná soudcovská zkušenost a znalost. V daném případě dle názoru krajského soudu šlo o interpretaci textu výrobní dokumentace, tedy činnost, k níž by měly být příslušné úřední osoby bez dalšího způsobilé a pro kterou nepotřebují zvláštní odborné znalosti ve smyslu znalecké činnosti (ostatně ani sám žalobce neuvedl, jaké specializace by daný znalec měl být); lze také souhlasit s názorem správních orgánů na nadbytečnost provádění takového důkazu. Z obdobných příčin neviděl ani zdejší soud důvod pro ustanovení znalce v rámci dokazování či doplnění dokazování dle § 77 s. ř. s., jak navrhoval žalobce.

[35] Do určité míry lze souhlasit s argumentací žalobce, dle níž pokud by štěrkopískový vůz stál pod „živými“ trolejemi, a zaměstnanci účastníka řízení by zařízení vypnuli (tedy nebylo by v chodu – nedošlo by k porušení zákazu uvedeného ve výrobní dokumentaci) a až poté vystoupali na konstrukci zařízení (tedy v souladu s výrobní dokumentací), riziko zasažení elektrickým proudem by bylo zcela totožné. Tento dílčí argument, který abstrahuje od možných jiných ohrožení bezpečnosti zaměstnanců (mimo samotné zasažení elektrickým proudem, které se ovšem vstupem na konstrukci vozu, který se nachází pod „živými“ trolejemi, dramaticky zvyšuje), však nemůže zvrátit závěry správních orgánů jako celek, neboť rozhodné je, že za chodu zařízení bylo výrobní dokumentací zapovězeno vystupovat na jeho konstrukci jako komplex. Nedochází tím, jak spekuluje žalobce, k možnému pozbytí smyslu „*přístupových a ovládacích částí štěrkopískového vozu*“ (zábradlí a žebříky), neboť je

zjevné, že ty svůj smysl mají a jsou bezpečné (bez nastoupení dalších specifických okolností), pokud zařízení není v chodu a nestojí pod trolejemi, které jsou pod napětím.

[36] Soud se tedy ztotožňuje se závěrem žalovaného, že žalobce správní delikt dle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce spáchal. Zároveň zdejší soud nevidí důvod pro moderaci sankce, neboť pokuta nebyla stanovena ve zjevně nepřiměřené výši (viz § 78 odst. 2 s. ř. s.) a žalobce ani netvrdí, že by ve vztahu k němu vykazovala likvidační účinek (rdousící efekt). Soud souhlasí s názorem žalovaného, že správní delikt dle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce patří k těm nejzávažnějším dle předmětného zákona, o čemž svědčí již rozhodnutí zákonodárce tento delikt sankcionovat pokutou až do výše 2 000 000 Kč, tedy jako jeden z deliktů nejprísneji postihovaných z deliktů upravených v § 30 odst. 1 zákona o inspekci práce.

[37] Lze pak připomenout, že dle § 36 odst. 1 zákona o inspekci práce platí, že „[p]ři určení výše pokuty právnické osobě se přihlédne k jejím poměrům, k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán“. Je přitom zřejmé, že při určení výše pokuty správní orgány přihlédly k poměrům žalobce a sankci neuložily ve výši, která by pro něj měla likvidační účinek. Jak již bylo naznačeno, je předmětný správní delikt sám o sobě typově poměrně závažný. Inspektorát ve svém rozhodnutí, k jehož odůvodnění se přihlásil i žalovaný, uvedl, že žalobce jakožto zaměstnavatel zavedl postup, který vedl k ohrožení bezpečnosti zaměstnanců. Jako k polehčující okolnosti přitom přihlédl k tomu, že za připuštění výkonu zakázaných prací byl uznán vinným zaměstnanec žalobce z důvodu porušení důležité povinnosti vyplývající z jeho zaměstnání. Jako k přitěžující okolnosti pak bylo třeba přihlédnout k tomu, že správní delikty byly spáchány v souběhu [viz také spáchaný delikt dle § 28 odst. 1 písm. k) zákona o inspekci práce, tedy správní delikt na úseku pracovní doby]. Také bylo třeba přihlédnout k tomu, že postižený zaměstnanec v důsledku předmětného správního deliktu žalovaného utrpěl velmi závažný úraz [popáleniny III. stupně na 50 % tělesného povrchu, krvácení na tvrdou plenu mozkovou a zhmoždění obou plic, kdy citelné omezení v obvyklém způsobu života poškozeného podstatně přesáhne 6 týdnů, bude trvat mnoho měsíců, kdy poškozený byl zraněním bezprostředně ohrožen na životě poraněním důležitých orgánů – mozku, plic a pokožky, přičemž zranění zanechá závažné trvalé následky ve smyslu omezení hybnosti jak pro poranění mozku, tak pro rozsáhlé předpokládané jizevnaté změny – viz trestní příkaz Okresního soudu v Břeclavi ze dne 11. 11. 2013, č. j. 21 T 215/2013-369; srov. přiměřeně také rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 8. 2012, č. j. 78 Ad 5/2011-47, dostupný na www.nssoud.cz, dle něhož při stanovení výše pokuty za správní delikt dle § 30 odst. 1 písm. s) zákona o inspekci práce (porušení povinnosti týkající se organizace práce a pracovních postupů), je třeba zohlednit jako přitěžující okolnost to, že došlo k pracovnímu úrazu s následkem smrti; polehčující okolností je naopak jednání zaměstnavatele a jeho přístup k pozůstalým].

[38] Soud tak uzavírá, že dle jeho názoru žalobce správní delikt dle § 30 odst. 1 písm. f) zákona o inspekci práce spáchal a žalovaný uložil sankci – pokutu ve výši odpovídající hlediskům dle § 30 odst. 2 písm. d) ve spojení s § 36 odst. 1 zákona o inspekci práce, a to těsně nad polovinou zákonné sazby. Žalovaný prokázal naplnění všech znaků skutkové podstaty předmětného správního deliktu, resp. znaků objektivní stránky daného správního deliktu a postupoval tedy v souladu s žalobcem namítaným rozsudkem Nejvyššího správního

soud ze dne 22. 3. 2007, č. j. 4 As 28/2006-65, publikovaným pod č. 1658/2008 Sb. NSS. Odůvodnění napadených rozhodnutí správních orgánů, na které navázal, shledává zdejší soud za dostatečné a přiléhavé, jakož shledal dostatečným i zjištění stavu věci ve smyslu § 3, § 50 odst. 3 a § 52 správního řádu.

[39] Pro úplnost soud dodává, že o věci rozhodl bez jednání, byť žalobce v žalobě ustanovení znalce a provedení příslušného důkazu; později žalobce v replice ze dne 9. 9. 2014 vyslovil souhlas s rozhodnutím věci bez jednání. Soud přitom důkazy nedoplňoval a zároveň odkazuje na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2016, č. j. 7 As 93/2014-48, dostupné na www.nssoud.cz, dle něhož „[n]avrhne-li účastník v řízení o žalobě provedení důkazů před správním soudem dle § 71 odst. 1 písm. e) s. ř. s., nelze takový návrh považovat za nesouhlas s rozhodnutím bez jednání ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s.“.

V. Závěr a náklady řízení

[40] Na základě výše uvedeného soud žalobu dle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl, neboť není důvodná.

[41] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta) a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo (a náhradu nákladů řízení ve vyjádření k žalobě požadoval), náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, pročež mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014-47, publikované pod č. 3228/2015 Sb. NSS).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 16. května 2016

JUDr. Milada Haplová
předsedkyně senátu